

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Kako tešnje CSR narodna manjšinska vprašanja

PRAGA, 16. septembra. Te dni je tukaj zopet zaživel politično življenje. Vlada se je te dni po letovišni sezoni zopet sestala k važni seji. Program vladnega dela je znan: predvsem se razpravlja o vprašanju nove ureditve polnomočja guvernerja Podkarpatske Rusije, razen tega pa nekatera aktualna vprašanja Slovaške. Govori se sicer, da se bo obstoječa koalicija razširila s pričetvijo narodne demokratske struje, ki naj bi dobila novo ustanovljeno ministrstvo za zunanjo trgovino. Brez oziroma na to, kaj je resničnega na teh vestih, pa je zanimivo, da se politična pažnja v zadnjem času vsebolj posveča slovaškim in narodno manjšinskim problemom.

Predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš je bival del časa v osrčju Slovaške in to ne z namenom, da reprezentira, ampak da sistematično dela na uetvrtitvi odnošajev med Prago in Bratislavo. Vsekakor je dalekovidna močnost sedanjega krmjarja bratske republike, ki hoče Slovakom s tem pokazati, da mu je enako pri srcu Slovaška kakor Češka, Moravska ali Podkarpatska Rusija.

Druga zanimivost pa predstavlja okolnost, da je predsednik čehoslovaške vlade dr. Hodža prejel iz Slovaške dva memoranda madjarske narodne manjšine, ki jasno kažeta, koliko priznanja si je doslej čehoslovaška vlada priborila pri madjarski narodni manjšini v upoštevanju njenih interesov. Prvi memorandum je predložila ujedinega madjarska opozicija, dočim je bil drugi memorandum osebno izročen dr. Hodži v Pieštanih. Sestavili so ga državotvorni madjarski aktivistični predstavniki, ki sodelujejo v čehoslovaški agrarni in socialno demokratski stranki. Predsednik vlade dr. Hodža je izjavil, da smatra kot svojo najbližjo nalogo, da poleg nemškega narodno manjšinskega vprašanja reši tudi madjarsko vprašanje, s čimer je označil glavno smer svojega poživljenega jenskega političnega delovanja. Madjarske državotvorne stranke opozarjajo v memorandumu na nekatere napake administrativnih uradov, ki škodujejo madjarskim gospodarskim, kulturnim in socialnim interesom. Dr. Hodža je obljubil, da bo takoj ustregel vsem upravičenim željam Madjarov.

Dragoceno pa je priznanje madjarskega lista »Nepsava« o narodno manjšinski politiki, ki jo vodi napram Madjarom čehoslovaška vlada. »Čehoslovaška ima demokratsko ustavo, splošne tajne volitve. Obče se priznava, da je Čehoslovaška, kar se tiče socialne zaščite, med prvimi evropskimi državami. Tisk je svoboden. Prav tako je popolnoma svobodno kulturno delo. Madjari imajo šole z madjarskim jezikom. V madjarskih vaseh je mnogo madjarskih knjižnic in tudi v vojašnicah so madjarske knjižnice za vojake.«

Tako priznavajo Madjari, kaj jim nudi čehoslovaška republika. Tudi obsoja omejen list irendentistično in revizionistično propagando. V Evropi je ni skoraj države, ki s svojimi narodnimi manjšinami postopa tako modro, širokogrudno in liberalno kakor čehoslovaška republika. Dobro bi bilo, ko bi tudi nekatere druge države izven okyira Male antante sledile praškemu zgledu.

Rusija in Poljska bosta ločena korakali, ločeno udarili

VARŠAVA, 16. septembra. Vsesplošno senzacijo je zbudila v Varšaviobjava razgovora, ki ga je imel bivši poljski zunanji minister Zalesky s predstavnikom pariške agenture Mitropress. Kakor znano je Zalesky že deset let osebni prijatelj Rydz Smiglyja in njegov zunanji politični svetovalec. Tudi je Zalesky otično spremljal Rydz Smiglyja v Pariz. Odkar je v novembru 1932 odstopil kot poljski zunanji minister, se Zalesky doslej ni oglašil. V tej izjavi pravi Zalesky: Pomen poljsko francoskega zblizanja in finančne pomoči, ki jo je Francija dovolila za modernizacijo poljske armade, se ne omejuje samo na vpostavlitev vojaškega ravnovesja, ki je nastalo z uvedbo dvoletne kaderske službe v Nemčiji. Veliko važnejše je zopetno zblizanje. To je važno predvsem z ozirom na Italijo, ki se ne bo tako hitro odločila za brezpogojen vstop v nemško sfero, če se Poljska zopet, vrača v francosko sfero. Poljsko sovjetski odnošaji se s pariškimi dogovori niso spremenili. General Rydz Smigly je izrazil pripravljenost sodelovanja z Malo antanto. Radi tega je pričakovti v najbližjem času znatno ublažitev napetosti med Prago in Varšavo. Obstaja torej možnost, da v slučaju vojne Poljska in sovjetska Rusija četudi zaveznici Francije, ločeno korakata in se ločeno borita. Tudi je Zalesky v razgovoru priznal, da je podelila Francija Poljski finančno pomoč dveh milijard frankov. S tem je Zalesky razgalil meglo, ki jo je skušalo ustvariti poljsko zunanje ministrstvo v zvezi s pariškim potovanjem Rydz Smiglyja, skušajoč ustvarjati videz, kakor da gre pri tem potovanju za nepolitično potovanje.

VARŠAVA, 16. septembra. Vpoljskem časopisju se vsebolj odraža bojazen radi zaostritve nemško ruskih odnošajev. Ta skrb je danes v Poljski večja kakor svojčas, ko se je v Berlinu vodila politika nemško ruskega sodelovanja na temelju rapalske pogodbe. Organ poljskih nacionalistov »Kurier Varšavski« piše da je boljševeška nevarnost danes mnogo manjša nego preje, ko je Nemčija sodelovala z Rusijo. Ustvaritev bloka proti sovjetski unli bi privedla Poljsko v zelo neprijeten položaj. Na vsak način ni Poljska niti najmanj pripravljena, da se pod vodstvom pruskih stražmojstrov da zaplesti v vojno proti sovjetski Rusiji, četudi je sama protikomunistična.

Poljske ne bodo zapletli v vojno pruski stražmojstei

VARŠAVA, 16. septembra. Za časa svojega bivanja v Varšavi je imel francoski trgovinski minister Bastide važne rezgovore z vodilnimi gospodarskimi poljskimi činitelji. Dosegel se je sporazum, ki naj dokaže, da obstoja želja poglobitve sodelovanja obeh vlad na gospodarskem in finančnem polju. V to svrhu se je ustanovil poseben odbor, v katerem bodo zastopniki gospodarstva obeh držav. Bastide je izjavil, da se bo sedanja provizorična francosko poljska trgovinska pogodba zamenjala z novim sporazumom.

Francija je izbila adut iz nemških rok

PARIZ, 16. septembra. Francija je na angleški predlog odgovorila, da se za 15. oktober skliče konferenca locarnskih sil. Značilno je, da je francoska vlada v svojem pozitivnem odgovoru povdarila, da se na tej konferenci more razpravljati samo o tem, da se locarnska pogodba zamenja z novim sporazumom in je povsem prirodno, da ne more pri teh pogajanjih sodelovati sovjetska Rusija, ker se bodo na tej konferenci obravnavali samo zapadno evropski problemi in je radi tega povsem neupravičena nemška bojazen glede sodelovanja Rusije na tej konferenci. S tem je Francija izbila adut iz nemških rok in je radi tega negativni odgovor nemške vlade na zadevni poziv Velike Britanije h konferenci locarnskih sil zbudil v londonskih krogih tem večje ogorčenje.

Odkrita zarota proti albanskemu kralju

RIM, 16. septembra. Po vesteh iz Bukarešte so policijske oblasti aretirale v Pasardžiku pri Konstanci bivšega častnika albanske vojske Ahmeda Sihria, za katerega je ugotovljeno, da je bil član neke teroristične družbe, ki je imela cilj ubiti albanskega kralja Ahmeda Zogo. Po aretaciji Ahmeda Sihria je prišla policija na sled še ostalim članom teroristične skupine, ki jo zasleduje.

Židovski kongres: Nemški militarizem omagačil boljševizem

NÜRNBERG, 16. septembra. Ob zaključku tukajšnjega narodno socialističnega kongresa je spregovoril Hitler, ki je izjavil: Največji sovražnik Nemčije je boljševizem. Drugi sovražnik Nemčije pa je židovstvo, ki ga je Hitler ostro napadel. Komunistični in narodno socialistični nazor sta dva svetova, med katerima ni poravnave. Druge države so napravile napako, ker so sklepale s Rusijo razne pakte. Nemčija in Italija sta to odklanjali. Včeraj je Hitler po končanem kongresu odpotoval v Berlin.

ŽENEVA, 16. septembra. Havas poroča: Izvršni odbor židovskega svetovnega kongresa je razglasil protest proti grožnjam in žalitvam na nürnberškem narodno socialističnem kongresu. Židovski kongres odklanja trditve, češ da sta židovstvo in boljševizem eno in isto ter povdarja, da je nemški militarizem med svetovno vojno podpiral boljševizem in omogočil njega razširjenje.

Razne vesti

GIBANJE JNS.

Spričo predstojećih občinskih volitev v drinski in vrbski banovini je razvila JNS zelo živahno politično akcijo in je bilo več sestankov, na katerih so nastopili Ante Kovač, Milan Božič in Nedeljko Praljak. Med drugim so bili sestanki v Ključu, Jajcu, Banjaluki in Mrkonjićgradu.

GLASILO JNS

Z naslovom »Jugoslovenski glas« prične izhajati jutri dne 17. tm. v Beogradu.

HUMOR V POLITIKI.

Neki beograjski tednik je prinesel sliko Davidovića, dr. Mačka in Joce Jovanovića. Davidović in Joca Jovanović pravita dr. Mačku: »Pojasnite nam vendar enkrat ta vaš program!« Dr. Maček pa odgovarja: »Nič vas ne čujem, gospodje. Boli me uho.«

POGORELI SO.

Na nedeljskem občnem zboru Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani so si nekateri maloštevilni prizadevali, da bi to zgledno organizacijo pripeljali v naročje zagrebškega »führerja« dr. Mačka. Toda račūne so jim navzoči delegati temeljito prekrizali in je občni zbor najodločneje obsodil pisanje tednika »Slovenska zemlja« in pa vmešavanje raznih političnih struj v delovanje tega gibanja, ki je izrazito kulturno in socialno gibanje naše kmetske mladine.

KJE NAJ STANUJE REIS UL ULEMA.

Sarajevski muslimanski krogi in tamonjni naibski svet sedaj zelo skrbijo vprašanje, kje budi rezidenca novega muslimanskega verskega poglavarja Reis ul Uleme, ki je, kakor znano, doslej bival v Beogradu. Volitev novega Uleme bo predvidoma drugo leto, ker je dosedanji muslimanski verski poglavar Čaušević, ki je rezidiriral v Beogradu, bil vpokojen. Sedaj iščejo v Sarajevu palačo, ki bi bila primerna za rezidenco novega Reis ul Uleme, ki še ni izvoljen.

RUŠČINA MEDSLOVANSKI JEZIK.

Slovanski zdravniški kongres v Sofiji je med drugim sklenil, da se ruščina proglasi za medslovanski jezik. Razen tega se je sklenilo, da se ustanovi stalni svet osrednjega odbora vseslovanske zdravniške zveze in da se čimprej izda zdravniški slovar za vse Slovane.

V RUSIJI NABIRAJO DENAR ZA ŠPANJO.

Kljub dementiju, ki ga je objavila sovjetska vlada, se po vsej Rusiji nabira denar za španske rdeče miličnike. Nabiratelji upajo, da bo celotna zbirka dosegla najmanj 500.000 funt šterlingov.

Iz mariborskih glasbenih krogov. Kakor doznavamo, je g. Anton Zapletal iz Rač, ki je bil gojenec ge. prof. Marije Finžgarjeve na šoli Glasbene Matice v Mariboru, položil na drž. konservatoriju v Ljubljani sprejemni izpit iz klavirja tako dobro, da je prestopil takoj na konservatorijsko stopnjo, dočim morajo drugi po večletnem študiju šele v pripravljalni tečaj. — Vsekakor je to znak vestnega in natančnega klavirskega pouka ge. prof. Marije Finžgarjeve, ki je izborna pedagoginja

